

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Problemy ekonomiczne obszar rozmów z dzieckiem

Prof. Piotr Banaszyk

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

8 października 2015 r.

Organizatorzy

Jak dziecko uczy się ? czyli co mówią pedagodzy

- Uczenie się powinno sprawiać przyjemność !
- Doświadczenie co najmniej równoważne jak podręczniki !
- Doświadczenie powinno skłaniać do wnioskowania !

Edukacja ekonomiczna, czyli co ?

- Nauki ekonomiczne starają się wyjaśnić, jak ograniczone zasoby używać w warunkach konkurencyjnych celów:
  - zasoby to wszystkie środki jakimi dysponujemy, by skutecznie realizować swe zamierzenia,
  - konkurencyjność celów oznacza, że koncentrując się na dążeniu do niektórych z nich, nie można realizować pozostałych.

Diagnoza edukacji ekonomicznej dzieci wg NBP

- Zakres diagnozy: wiedza ekonomiczna, umiejętności ekonomiczne, znajomość instytucji, znajomość pojęć.
- Przedmiot badań: kończący szkoły podstawowe, gimnazja i licea,
- Wnioski:
  - większość nisko ocenia swą edukację ekonomiczną,
  - test dowiódł, że ok. 40% dzieci ma wiedzę niedostateczną, ok. 30% dostateczną i ok. 3% bardzo dobrą.

Ekonomia jest łatwa !

- Kiedy postępuje się racjonalnie ekonomicznie ?
  - gdy jest się wydajnym,
  - gdy jest się oszczędnym.
- Zatem:
  - dzieci powinny umieć wykorzystywać swe zasoby jak najskuteczniej,
  - dzieci powinny umieć przeznaczać jak najmniej zasobów do realizacji konkretnego zadania.

Jak się przygotować ?

Prakseologiczna wytyczna cyklu organizacyjnego

- Sprawnie działa ten, kto:
  - uświadamia sobie cele,
  - układa plan ich osiągnięcia,
  - gromadzi zasoby niezbędne do założonych celów,
  - działa wg planu,
  - kontroluje wyniki.

Uświadomienie celu przez dziecko

- Rola rodziców (dorosłych) - rozmowa z dzieckiem (sugestie)
  - jakie są potrzeby,
  - jaka jest hierarchia potrzeb,
  - co jest pierwszorzędne, a co można odłożyć na później.

Planowanie

- Jak osiągnąć preferowany cel ?

- sytuacja wyboru oszczędzanie - pożyczanie

gromadzić środki finansowe czy je pożyczyć ?

- gromadzenie środków to oszczędzanie (np. odkładanie 3/4 potrzebnej sumy, resztę dołożą rodzice),
- pożyczka to kredytowanie (np. rodzice przekazują niezbędną kwotę, ale oddać należy więcej).

Gromadzenie środków

- Oszczędzanie - ile odłożyć w ustalonych odcinkach czasu, aby osiągnąć cel
lub
- Oddawanie - ile zwracać pożyczkodawcy w ustalonych odcinkach czasu?
  - Nauka przedsiębiorczości (zaradności) - skąd czerpać środki (zarabianie)

Kontrola

- Ocena skuteczności,
- Ocena zgodności z planem.

Edukacja ekonomiczna

- Dorosły tłumaczy dziecku na czym polega wybór celu i rezygnacja z pobocznych potrzeb,
- Dorosły uświadamia dziecku wartość pieniądza i potrzebę gospodarowania nim,
- Dorosły pokazuje dziecku znaczenie rozwiązań organizacyjnych i gospodarki finansowej.

Zaawansowana edukacja

- Budżet domowy to równanie całkowite przychody = całkowite wydatki odniesione do założonego odcinka czasu
- Co składa się na przychody a co na wydatki
(zapisywanie przychodów i wydatków może prowadzić do zaskakujących wniosków)
- Problem oszczędności !

Oszczędności

- Oszczędności mogą być źródłem finansowania wydatków (są przychodami), ale też mogą być wydatkami.
- Oszczędzanie to rozumienie potęgi procentu składanego !

Procent składany

- $V = V_0 (1+r)^n$
V - wartość przyszła, V_0 - wartość bieżąca, r - stopa procentowa, n - liczba lat

Reguła 72 i Reguła 70 – reguły pozwalające aproksymować czas, który jest potrzebny by kapitał podwoił swą wartość (przy założeniu procentu składanego). Należy wówczas liczbę 70 (lub 72) podzielić przez wysokość rocznej stopy procentowej (wyrażonej w procentach). Reguła 70 pozwala na dobre przybliżenie dla niskich stóp procentowych (1-5%), podczas gdy dla wysokich stóp (5-10%) lepsze przybliżenie daje reguła 72.

Kapitał podwaja się co ok. 35 lat.

problem emerytur !

Kalkulator systematycznego oszczędzania

Przy kapitale początkowym 0,00 zł odkładając co miesiąc 200,00 zł na rachunek z oprocentowaniem 5,00% i kapitalizacją roczną, po 35 latach zbierasz:

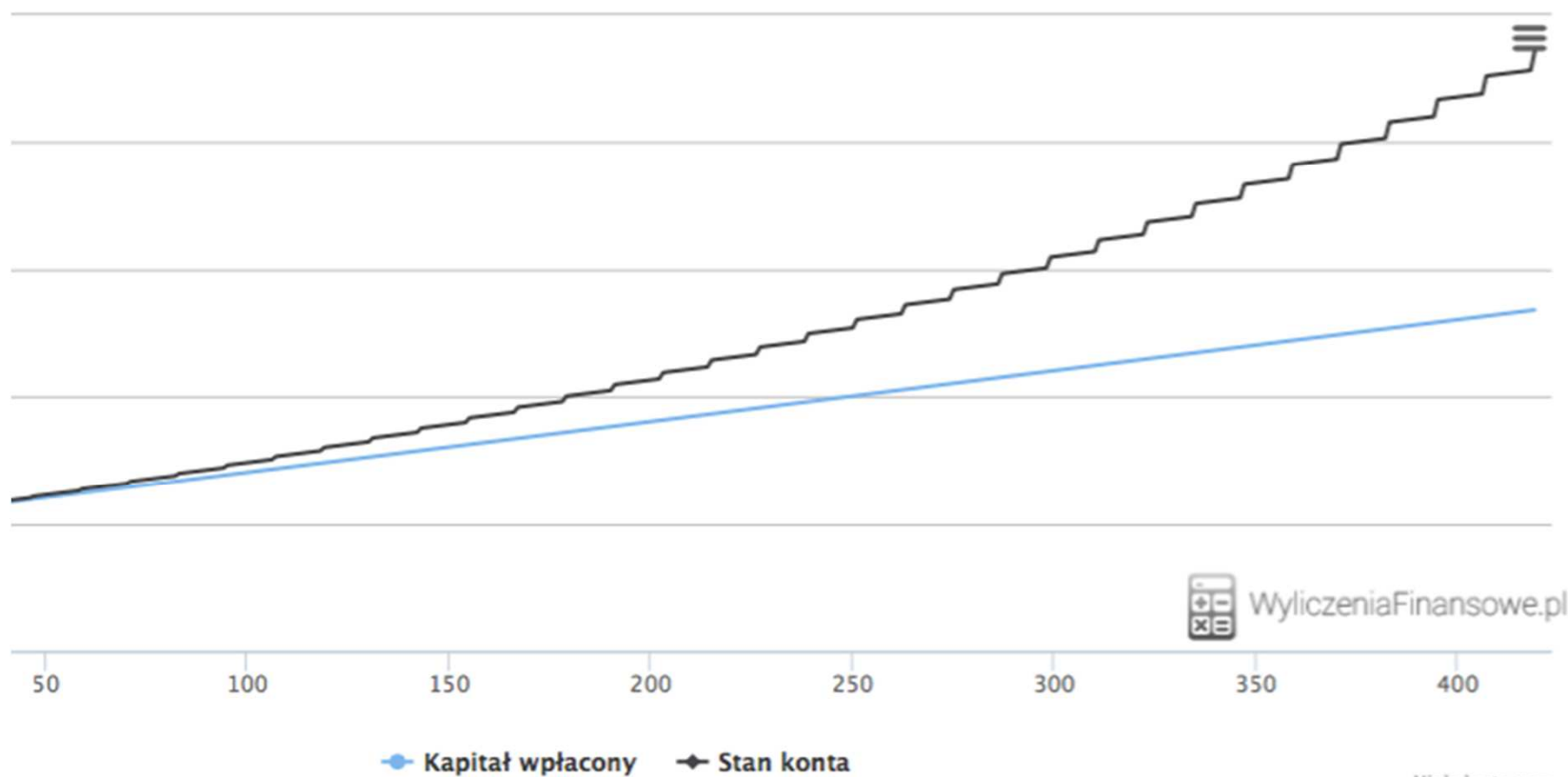
185.781,20 zł

Wpłacony kapitał to 84.000,00 zł a odsetki to 125.656,01 zł

Oprocentowanie efektywne wyniesie 5,00%

Od całości odjęte zostało 23.874,81 zł podatku.

Wykres zysku

A jeśli zdarzy się kryzys ?

- Kryzys makroekonomiczny,
- Kryzys mikroekonomiczny,
- Kryzys budżetu domowego.

Psychologia o kryzysie

- Kryzys jest rezultatem poważnego stresu w życiu:
  - powodowanego czynnikami z otoczenia,
  - związanego z wewnętrzną postawą wobec radzenia sobie z nim.

Kryzys oczami ekonomisty

- Rozumienie zewnętrznych źródeł kryzysu,
- Wewnętrzna postawa nastawiona na przedsiębiorczość i innowacyjność.

Makroekonomiczny kryzys

- Definicja: załamanie wzrostu gospodarczego mierzonego PKB, który notuje ujemną dynamikę w ciągu kolejnych 3 miesięcy.
- Skutki: spadek przychodów finansowych w budżecie domowym i potencjalnie groźba rosnących cen (inflacja).

Mikroekonomiczny kryzys

- Definicja: trudna do opanowania pogarszająca się kondycja ekonomiczna przedsiębiorstwa wymagająca od niego odnowy strategicznej.
- Skutki: zagrożenie bezpieczeństwa miejsca pracy i perspektywa zwolnienia (outplacement).

Kryzys budżetu domowego

- Definicja (nieoficjalna): kłopoty z utrzymaniem równowagi budżetowej zmuszające do zwiększenia dyscypliny wydatków.
- Skutki: ekonomia dzielenia się (shared economy).

Ekonomia dzielenia się

- Definicja: system ekonomiczny nastawiona na zysk albo na działalność non-profit i pozwalający na rozszerzenie dostępu do dóbr, usług i umiejętności poprzez wspólną konsumpcję.
- Przykłady:
  - Wikipedia - niekomercyjne dzielenie się wiedzą,
  - Uber - komercyjne użyczenie środków transportu.

Podsumowanie

- Edukacja ekonomiczna dzieci jest przygotowaniem do dorosłego życia,
- Główne problemy:
  - jak dokonywać racjonalnych ekonomicznie wyborów,
  - jak działać w sposób zorganizowany,
  - na czym polega idea oszczędzania,
  - dlaczego kryzys jest okazją dla przedsiębiorczości,
  - dlaczego warto kształtować społeczność obywatelską i wspólną konsumpcję.

prof. dr hab. Piotr Banaszyk

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

piotr.banaszyk@ue.poznan.pl